

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 19ης Δεκεμβρίου 2016

όσον αφορά τις Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων: Νέες Ευκαιρίες για Ενηλίκους

(2016/C 484/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 165 και 166,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στη σημερινή κοινωνία, όλοι χρειάζεται να διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων, γνώσης και ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένου ενός ικανοποιητικού επιπέδου γραμματισμού, αριθμητισμού και ψηφιακών ικανοτήτων, προκειμένου να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους, να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία και να αναλάβουν τις ευθύνες τους ως μέλη της κοινωνίας και ως πολίτες. Οι εν λόγω δεξιότητες, γνώσεις και ικανότητες έχουν επίσης ζωτική σημασία για την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας, καθώς και για τη συμμετοχή σε περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση.
- (2) Όλο και περισσότερο, οι κενές θέσεις εργασίας απαιτούν τόσο υψηλότερο επίπεδο, όσο και ευρύτερο φάσμα δεξιοτήτων. Στο μέλλον θα υπάρχουν λιγότερες θέσεις εργασίας που απαιτούν στοιχειώδεις δεξιότητες. Ακόμα και οι θέσεις εργασίας που παραδοσιακά απαιτούσαν χαμηλού επιπέδου προσόντα ή και καθόλου προσόντα γίνονται όλο και πιο απαιτητικές. Η μεγάλη πλειοψηφία των θέσεων εργασίας απαιτεί κάποιο επίπεδο ψηφιακών ικανοτήτων και ένας ολοένα αυξανόμενος αριθμός θέσεων εργασίας που απαιτούν στοιχειώδεις δεξιότητες απαιτεί ορισμένες βασικές ή γενικές δεξιότητες (όπως επικοινωνία, επίλυση προβλημάτων, συνεργατικότητα και συναισθηματική ευφυΐα).
- (3) Το 2015 υπήρχαν 64 εκατομμύρια άτομα, πάνω από το ένα τέταρτο του πληθυσμού της Ένωσης ηλικίας 25 έως 64 ετών, τα οποία είχαν εγκαταλείψει την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση έχοντας ολοκληρώσει, το πολύ, την κατώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Παρά το ότι δεν υπάρχουν τα μέσα για να μετρηθούν τα επίπεδα των βασικών δεξιοτήτων των εν λόγω ατόμων, σύμφωνα με την έρευνα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τις δεξιότητες των ενηλίκων («PIAAC»), η οποία μέτρησε επίπεδα γραμματισμού, αριθμητισμού και επίλυσης προβλημάτων σε πλούσια τεχνολογικά περιβάλλοντα, φαίνεται ότι σε 20 κράτη μέλη εμφανίζονται παρόμοια ποσοστά ενηλίκων ηλικίας 16 έως 65 ετών που παρουσίασαν τις χαμηλότερες επιδόσεις επάρκειας βασικών δεξιοτήτων.
- (4) Επιπλέον, τα στοιχεία του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) του ΟΟΣΑ για το 2013 επισημαίνουν το σημαντικό ποσοστό των δεκαπεντάχρονων με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση (17,8%), στα μαθηματικά (22,1%) και στις θετικές επιστήμες (16,6%). Τα εν λόγω αποτελέσματα παραμένουν πάνω από το επίπεδο αναφοράς 15% του τομέα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2020 (ΕΚ 2020).
- (5) Η PIAAC δείχνει ότι οι ενήλικες με υψηλότερο επίπεδο στις δεξιότητες γραμματισμού, αριθμητισμού και επίλυσης προβλημάτων σε πλούσια τεχνολογικά περιβάλλοντα τείνουν να έχουν μεγαλύτερη επιτυχία στην αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα, το 20 έως 25% των Ευρωπαίων ενηλίκων ηλικίας μεταξύ 16 και 65 ετών με χαμηλά επίπεδα επάρκειας όσον αφορά τις εν λόγω δεξιότητες είναι λιγότερο πιθανό να συμμετάσχουν στη μάθηση ή να συμμετάσχουν πλήρως στην οικονομία και κοινωνία που εξελίσσονται ψηφιακά. Αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο ανεργίας, αυξημένη συχνότητα εμφάνισης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, υψηλότερους κινδύνους υγείας και χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής, ενώ τα παιδιά τους αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο χαμηλών σχολικών επιδόσεων.

- (6) Άτομα με χαμηλό επίπεδο προσόντων και με θεμελιώδεις αδυναμίες σε βασικές δεξιότητες μπορεί να αποτελούν υψηλό ποσοστό των ανέργων (ιδίως των μακροχρόνια ανέργων) και άλλων εύλωτων ομάδων, για παράδειγμα εργαζόμενων μεγαλύτερης ηλικίας, οικονομικώς ανενεργών ατόμων και υπηκόων τρίτων χωρών. Οι εν λόγω αδυναμίες δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο την είσοδο ή την επιστροφή στην αγορά εργασίας.
- (7) Οι πολιτικές των κρατών μελών για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2011⁽¹⁾ και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, οι οποίες βασίζονται σε μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης, έχουν θετικό αντίκτυπο. Το 2015, το μέσο ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Ένωση μεταξύ ατόμων ηλικίας 18 έως 24 ετών ήταν περίπου μία ποσοστιαία μονάδα κάτω από τον πρωταρχικό στόχο του 10 % της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», αλλά με μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών. Ακόμη και αν επιτυχανόταν ο στόχος αυτός, το υπόλοιπο 10 % των ατόμων θα ενηλικιωνόταν αντιμετωπίζοντας σοβαρά προβλήματα πρόσβασης σε θέσεις εργασίας που δεν είναι πρόσκαιρες. Επιπλέον, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλος αριθμός ατόμων ηλικίας 25 ετών και άνω που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο, πολλοί εκ των οποίων είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και άλλα άτομα με υπόβαθρο μεταναστευτικό ή από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.
- (8) Η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση των ενηλίκων με χαμηλό επίπεδο προσόντων παραμένει τέσσερις φορές χαμηλότερη από εκείνη των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η πρόσβαση σε ευκαιρίες διά βίου μάθησης εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από ανισότητες μεταξύ των κοινωνικοοικονομικών ομάδων και ορισμένες πληθυσμιακές ομάδες σε ηλικία εργασίας, ιδίως οι υπήκοοι τρίτων χωρών, έχουν λιγότερη πρόσβαση. Η ενθάρρυνση της ευρείας και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχής αποτελεί επομένως το κλειδί για την επιτυχία των μέτρων αναβάθμισης των δεξιοτήτων. Είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας οι προσπάθειες για προσέγγιση ατόμων που μπορεί να χρειάζονται ειδικά κίνητρα, υποστήριξη και διά βίου καθοδήγηση, ειδικά εκείνα που είναι πιο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας ή εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- (9) Οι Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων σκοπό έχουν να στοχεύουν στους ενήλικες με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων οι οποίοι δεν είναι επιλέξιμοι προς στήριξη στο πλαίσιο των Εγγυήσεων για τη Νεολαία⁽²⁾ και να παρέχουν σε αυτούς ευέλικτες ευκαιρίες για τη βελτίωση του γραμματισμού, του αριθμητισμού και της ψηφιακής ικανότητάς τους και προκειμένου να προχωρήσουν σε υψηλότερα επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ) τα οποία απαιτούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης σε κατάλληλα μαθησιακά περιβάλλοντα στα οποία κατάλληλα καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές εφαρμόζουν μεθόδους διδασκαλίας για ενήλικες και αξιοποιούν τις δυνατότητες της ψηφιακής μάθησης.
- (10) Λαμβάνοντας υπόψη την εθνική νομοθεσία, τις συνθήκες και τους διαθέσιμους πόρους, τα κράτη μέλη μπορούν να εστιάσουν τις διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων στις ομάδες-στόχους που έχουν επιλεγεί ως προτεραιότητα. Θα μπορούσαν να εφαρμόζονται σύμφωνα με τις λεπτομέρειες εφαρμογής που θα θεσπίσουν τα κράτη μέλη και με βάση τη δέσμευση και το ενδιαφέρον του ενδιαφερομένου να συμμετάσχει.
- (11) Η ενίσχυση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των ενηλίκων συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπως αποτυπώνεται στον κύκλο πολιτικής του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- (12) Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και συνεχή κατάρτιση.
- (13) Οι στόχοι των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη του 2015 είναι να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι νέοι και σημαντικό ποσοστό των ενηλίκων, άνδρες και γυναίκες, θα διαθέτουν γνώσεις γραμματισμού και αριθμητικής έως το 2030.
- (14) Η σύσταση 2006/962/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης⁽³⁾ παρέχει ένα πλαίσιο αναφοράς που στηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να εξασφαλίσουν ότι, μέχρι το τέλος της αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι νέοι θα έχουν αναπτύξει τις βασικές ικανότητες που θα τους προετοιμάσουν για την ενήλικη ζωή, την περαιτέρω μάθηση και τον επαγγελματικό βίο. Το εν λόγω πλαίσιο υποστηρίζει επίσης τα κράτη μέλη ώστε να εξασφαλίσουν ότι οι ενήλικες θα μπορούν να αναπτύξουν και να ενημερώνουν τις βασικές ικανότητές τους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.
- (15) Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για Πολίτες παρέχει ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς ως προς την έννοια και τη σημασία των ψηφιακών γνώσεων στη σύγχρονη κοινωνία και ορίζει τις ικανότητες και τα επίπεδά τους σε πέντε βασικούς τομείς.
- (16) Η σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων για τη διά βίου μάθηση⁽⁴⁾ δημιούργησε ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς προσόντων οκτώ επιπέδων, εκπεφρασμένο υπό μορφή μαθησιακών αποτελεσμάτων τα οποία μπορούν να επιτευχθούν μέσω διάφορων διαδρομών της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

(¹) EE C 191 της 1.7.2011, σ. 1.

(²) Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 2013 για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (EE C 120, 26.4.2013, σ. 1).

(³) EE L 394 της 30.12.2006, σ. 10.

(⁴) EE C 111 της 6.5.2008, σ. 1.

- (17) Η κοινή έκθεση του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΚ 2020) έδωσε προτεραιότητα στον τομέα της εκπαίδευσης των ενηλίκων, μεταξύ άλλων στην παροχή γραμματισμού, αριθμητισμού και ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και στην επαρκή εξασφάλιση μιας δεύτερης ευκαιρίας, έτσι ώστε όσοι δεν διαθέτουν προσόντα στο επίπεδο 4 του ΕΠΕΠ να μπορέσουν να αποκτήσουν ένα επαγγελματικό προσόν του ΕΠΕΠ. Η εν λόγω κοινή έκθεση περιλαμβάνει επίσης μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση («ΕΕΚ»), συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της πρόσβασης στα επαγγελματικά προσόντα για όλους, μέσω πιο ευέλικτων και διαπερατών συστημάτων ΕΕΚ, ιδίως με την παροχή αποτελεσματικών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών προσανατολισμού και τη δυνατότητα επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης.
- (18) Στη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2012 για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης⁽¹⁾, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να διαμορφώσουν έως το 2018 ένα εθνικό πλαίσιο για την επικύρωση (ταυτοποίηση, τεκμηρίωση, αξιολόγηση και πιστοποίηση) της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει δυνατότητες προς τους ανέργους ή όσους αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της ανεργίας να διενεργούν έναν «έλεγχο δεξιοτήτων» για να προσδιορίζουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους.
- (19) Η σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία συνιστά οι νέοι κάτω των 25 ετών να λαμβάνουν καλής ποιότητας προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την τυπική εκπαίδευση. Καλεί τα κράτη μέλη να προσφέρουν σε άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο και σε νέους χαμηλής ειδίκευσης προοπτικές επιστροφής στην εκπαίδευση και την κατάρτιση ή εκπαιδευτικά προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας τα οποία παρέχουν μαθησιακά περιβάλλοντα που ανταποκρίνονται στις ειδικές τους ανάγκες και τους δίνουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα τυπικά προσόντα που δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν.
- (20) Η σύσταση του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2016, για την ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας⁽²⁾ συνιστά να προσφέρονται στους μακροχρόνια ανέργους εξατομικευμένες αναλυτικές αξιολογήσεις και καθοδήγηση, καθώς και συμφωνία ένταξης στην εργασία, η οποία περιλαμβάνει εξατομικευμένη προσφορά υπηρεσιών και τον καθορισμό ενός ενιαίου σημείου επαφής, το αργότερο μόλις συμπληρώσουν 18 μήνες ανεργίας.
- (21) Η σύσταση 2008/867/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2008, σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας⁽³⁾ καλεί τα κράτη μέλη να επεκτείνουν και να βελτιώσουν την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό μέσω της εφαρμογής πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής αποτελεσματικών στρατηγικών διά βίου μάθησης, και να προσαρμόζουν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στις νέες απαιτήσεις ικανοτήτων και στην ανάγκη για ψηφιακές δεξιότητες.
- (22) Το Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 5ης και 6ης Ιουνίου 2014 για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Ένωση, επιβεβαίωσε εκ νέου τις κοινές βασικές αρχές για την πολιτική ένταξης των μεταναστών στην ΕΕ, που εγκρίθηκαν το 2004, μία εκ των οποίων είναι ότι «οι προσπάθειες στον τομέα της εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για την προετοιμασία των μεταναστών», και ιδίως των παιδιών των μεταναστών, ώστε η συμμετοχή τους στην κοινωνία να είναι πιο επιτυχής και πιο ενεργή».
- (23) Με το ψήφισμα του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2008, για την καλύτερη ένταξη του διά βίου προσανατολισμού στις στρατηγικές της διά βίου εκπαίδευσης⁽⁴⁾, καλούνται τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν τις τέσσερις κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη της διά βίου μεταλλαγής της σταδιοδρομίας των πολιτών: ενθάρρυνση της διά βίου απόκτησης δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας, διευκόλυνση της πρόσβασης όλων των πολιτών στις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, ανάπτυξη της διασφάλισης της ποιότητας της παροχής προσανατολισμού και ενθάρρυνση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των διάφορων εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων.
- (24) Παρά τις προσπάθειες αυτές, η πρόσβαση και η συμμετοχή των ενηλίκων με χαμηλό επίπεδο προσόντων σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας αποσκοπούν στην εξεύρεση εργασίας από τους ανέργους το ταχύτερο δυνατόν, αλλά δεν παρέχουν πάντοτε ευέλικτες εξατομικευμένες ευκαιρίες για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους. Λίγες δημόσιες πολιτικές ανταποκρίνονται στην ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων για άτομα που ήδη εργάζονται, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν να απαξιωθούν οι δεξιότητές τους και να χάσουν τη θέση εργασίας τους, ενώ από την άλλη τα άτομα που είναι περισσότερο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας έχουν μεγαλύτερη ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους, αλλά η προσέγγισή τους είναι δυσκολότερη.
- (25) Το Συμβούλιο και οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών κάλεσαν την Επιτροπή να παρουσιάσει πρόταση για ένα νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη στο οποίο θα εξετάζονται, μεταξύ άλλων, τρόποι τόνωσης της ανάπτυξης δεξιοτήτων και απόκτησης γνώσης και θα αναγνωρίζεται ότι η ολοκλήρωση δευτεροβάθμιων ή ισοδύναμων σπουδών τείνει να θεωρείται ως ελάχιστη προϋπόθεση για τη διασφάλιση της επιτυχούς μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας και την επίτευξη πρόσβασης σε περαιτέρω εκπαίδευση.

(¹) ΕΕ C 398 της 22.12.2012, σ. 1.

(²) ΕΕ C 67 της 20.2.2016, σ. 1.

(³) ΕΕ L 307 της 18.11.2008, σ. 11.

(⁴) ΕΕ C 319 της 13.12.2008, σ. 4.

- (26) Οι γνώσεις που χρειάζονται ως βάση για τη χάραξη πολιτικής οι αρμόδιοι και οι επαγγελματίες διευρύνονται, αλλά δεν είναι πλήρεις. Οι οργανισμοί της Ένωσης, ιδίως η Eurostat, ο Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) θα μπορούσαν να διεξάγουν περαιτέρω συναφή έρευνα και να παράσχουν εμπειρογνωμοσύνη και ανάλυση. Τα αποτελέσματα των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης θα μπορούσαν να συμβάλουν περαιτέρω στη διεύρυνση των γνώσεων αυτών και στην αμοιβαία μάθηση.
- (27) Οι εργοδοτικές οργανώσεις, οι εργοδότες, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, τα βιομηχανικά, εμπορικά και βιοτεχνικά επιμελητήρια, οι εθνικοί φορείς που συμμετέχουν στον σχεδιασμό, την οργάνωση ή την προώθηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και στις πολιτικές ένταξης των μεταναστών, οι υπηρεσίες απασχόλησης, οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι ενδιάμεσες οργανώσεις και οι κλαδικές επαγγελματικές οργανώσεις, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, οι τοπικοί και περιφερειακοί οικονομικοί φορείς, οι βιβλιοθήκες, οι κοινωνικές υπηρεσίες και οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι ενήλικες συγκαταλέγονται μεταξύ των βασικών συμφεροντούχων της συντονισμένης προσπάθειας που απαιτείται για την προσέγγιση, συμμετοχή, καθοδήγηση και υποστήριξη των ατόμων καθώς προοδεύουν προς τις διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους.
- (28) Η ποικιλομορφία της ομάδας-στόχου και ο κατακερματισμός και η πολυπλοκότητα των μέτρων πολιτικής στον τομέα αυτό συχνά συνεπάγονται την έλλειψη συστηματικής προσέγγισης στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και την έλλειψη ευαισθητοποίησης ως προς τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη που προσφέρει. Κατά συνέπεια, θα ήταν επιθυμητές οι προσπάθειες συνεκτικής πολιτικής που θα βασίζονται στον αποτελεσματικό συντονισμό και τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ τομέων πολιτικής.
- (29) Δεδομένου ότι τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και οι συνθήκες της αγοράς εργασίας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών, δεν υφίσταται προσέγγιση ενιαίου τύπου όσον αφορά την απασχολησιμότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόοδος προς ένα συγκεκριμένο επίπεδο προσόντων είναι ένα μέσο ενίσχυσης της απασχολησιμότητας του ατόμου και της ενεργού συμμετοχής στην κοινωνία, και όχι αυτοσκοπός,

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ,

σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τις συνθήκες και τους διαθέσιμους πόρους και σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και τους φορείς παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης:

1. Να παράσχουν στους ενήλικες με χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων, γνώσης και ικανοτήτων, π.χ. εκείνοι που εγκατέλειψαν την αρχική εκπαίδευση ή κατάρτιση χωρίς να έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ισοδύναμο επίπεδο και δεν είναι επιλέξιμοι για στήριξη στο πλαίσιο των Εγγυήσεων για τη Νεολαία, πρόσβαση σε διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους που θα τους παράσχει τη δυνατότητα, ανάλογα με τις ατομικές τους ανάγκες:
 - α) να αποκτήσουν ένα ελάχιστο επίπεδο γραμματισμού, αριθμητισμού και ψηφιακών ικανοτήτων· και/ή
 - β) να αποκτήσουν μια ευρύτερη δέσμη δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων, που είναι σχετικές με την αγορά εργασίας και την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνία, με βάση τη σύσταση 2006/962/EK για βασικές ικανότητες και τη διά βίου μάθηση, σημειώνοντας πρόοδο στην πορεία προς την απόκτηση επαγγελματικών προσόντων σε επίπεδο ΕΠΕΠ 3 ή 4 ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες.
2. Λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες, τους διαθέσιμους πόρους και τις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές, να εντοπίσουν τις ομάδες-στόχους προτεραιότητας για την υλοποίηση των διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους σε εθνικό επίπεδο. Κατά τη δράση αυτή, να λάβουν υπόψη το φύλο, την ποικιλομορφία και τις διάφορες υποομάδες του πληθυσμού-στόχου.
3. Κατά περίπτωση, ο σχεδιασμός των διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων να βασίζεται σε τρία στάδια: αξιολόγηση δεξιοτήτων, παροχή εξατομικευμένης, ευέλικτης και ποιοτικής προσφοράς μάθησης και επικύρωση και αναγνώριση των δεξιοτήτων που αποκτώνται. Τα εν λόγω στάδια θα μπορούσαν να διευκολύνονται με καθοδήγηση και μέτρα στήριξης, όπως προβλέπεται στα σημεία 12 έως 14, και με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ψηφιακών τεχνολογιών, κατά περίπτωση.

Αξιολόγηση των δεξιοτήτων

4. Να παράσχουν στους ενήλικες των ομάδων-στόχων προτεραιότητας που ορίζονται σύμφωνα με το σημείο 2 την ευκαιρία να αποτελέσουν αντικείμενο αξιολόγησης, π.χ. έλεγχο των δεξιοτήτων, να εντοπίσουν τις υπάρχουσες δεξιότητες και εκείνες που χρειάζονται αναβάθμιση.
5. Να εφαρμόσουν, κατά περίπτωση, σε ενήλικες με χαμηλό επίπεδο προσόντων τις ρυθμίσεις επικύρωσης σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2012 για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, έτσι ώστε να εντοπίζονται, να τεκμηριώνονται, να αξιολογούνται και/ή να πιστοποιούνται οι υφιστάμενες δεξιότητες.

Εξατομικευμένη και ευέλικτη προσφορά μάθησης

6. Παροχή προσφοράς εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνα με το σημείο 1, η οποία θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες που προσδιορίστηκαν από την αξιολόγηση των δεξιοτήτων. Στην περίπτωση των μεταναστών από τρίτες χώρες, να συμπεριληφθούν, κατά περίπτωση, ευκαιρίες γλωσσικής εκμάθησης και προετοιμασίας για την κατάρτιση.

7. Εφόσον είναι συμβατή με τα εθνικά συστήματα και περιστάσεις, να καταστεί δυνατή η αυξημένη χρήση των ενοτήτων μαθησιακών αποτελεσμάτων που μπορούν να τεκμηριωθούν, να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν, προκειμένου να καταγράφεται η πρόοδος των εκπαιδευόμενων σε διάφορα στάδια.
8. Να εξετάζουν, στο μέτρο του δυνατού, τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές ανάγκες της αγοράς εργασίας κατά τη σύσταση μιας προσφοράς σύμφωνα με το σημείο 1 και να την υλοποιούν σε στενή συνεργασία με τους σχετικούς συμφεροντούχους, ιδίως τους κοινωνικούς εταίρους και τους τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς οικονομικούς φορείς.

Επικύρωση και αναγνώριση

9. Να βασίζονται σε υφιστάμενες ρυθμίσεις επικύρωσης σύμφωνες προς τη σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2012 για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης προκειμένου να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που έχουν αποκτηθεί, συμπεριλαμβανομένης της μάθησης στον χώρο εργασίας, και να ενθαρρύνουν την πιστοποίησή τους, για την απόκτηση προσόντων, σύμφωνα με τα εθνικά συστήματα και πλαίσια προσόντων.
10. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τις συνθήκες και τους διαθέσιμους πόρους, να βασίσουν την παροχή των διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων στις αρχές που περιγράφονται στα σημεία 11 έως 18.

Συντονισμός και εταιρικές σχέσεις

11. Να διασφαλιστεί ο αποτελεσματικός συντονισμός για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης και να στηριχθεί, κατά περίπτωση, η συμμετοχή των σχετικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της απασχόλησης, της κοινωνικής, πολιτιστικής και άλλων σχετικών τομέων πολιτικής, καθώς και στην προώθηση των συμπράξεων μεταξύ τους, συμπεριλαμβανομένης της διασυνοριακής και περιφερειακής συνεργασίας.

Προσέγγιση, καθοδήγηση και μέτρα στήριξης

12. Να εφαρμόσουν μέτρα κινήτρων και προσέγγισης που θα περιλαμβάνουν την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τα οφέλη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων, τη διάθεση πληροφοριών σχετικά με τα υπάρχοντα μέτρα καθοδήγησης και στήριξης, τις ευκαιρίες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και τους αρμόδιους φορείς, καθώς και την παροχή κινήτρων σε όσους έχουν τα λιγότερα κίνητρα για να επωφεληθούν από αυτά.
13. Να παράσχουν υπηρεσίες κατεύθυνσης και/ή καθοδήγησης για τη στήριξη της εξέλιξης των εκπαιδευόμενων σε όλα τα στάδια της διαδικασίας αναβάθμισης των δεξιοτήτων.
14. Να μελετήσουν τη δυνατότητα σχεδιασμού και εφαρμογής μέτρων στήριξης που αντιμετωπίζουν με ισότιμο τρόπο τα εμπόδια στη συμμετοχή τους στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να συνίστανται, μεταξύ άλλων, είτε στην άμεση στήριξη των εκπαιδευόμενων είτε στην έμμεση στήριξη των εργοδοτών με σκοπό την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των υπαλλήλων τους.
15. Να στηρίξουν την αρχική κατάρτιση και τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού που συμμετέχει στην υλοποίηση των διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων, ιδίως των επαγγελματιών διδασκόντων.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

16. Όπου είναι δυνατόν, εντός ενός έτους από την έκδοση της παρούσας σύστασης και το αργότερο έως τα μέσα του 2018 και με αφετηρία τις υφιστάμενες σχετικές εθνικές ρυθμίσεις και τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά πλαίσια, να περιγραφούν τα κατάλληλα μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης σε εθνικό επίπεδο.
17. Αξιολόγηση στο πλαίσιο των υφιστάμενων εθνικών πλαισίων όλων των μέτρων που αναφέρονται στο σημείο 16 και του αντικτύπου τους στην πρόοδο της ομάδας-στόχου όσον αφορά την απόκτηση των ικανοτήτων γραμματισμού, αριθμητισμού και ψηφιακών ικανοτήτων και/ή για την απόκτηση τίτλου σπουδών σε επίπεδο ΕΠΕΠ 3 ή 4 ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες.
18. Να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, έτσι ώστε να επικαιροποιηθεί, ανάλογα με την περίπτωση, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των διαδρομών αναβάθμισης των δεξιοτήτων σε εθνικό επίπεδο και να επικαιροποιηθούν περαιτέρω οι πολιτικές και οι μεταρρυθμίσεις βάσει πραγματικών στοιχείων.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

19. Με την υποστήριξη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Επαγγελματική Κατάρτιση, να παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, ιδίως μέσω ανταλλαγών όπως η αμοιβαία μάθηση, σε συνδυασμό με τους οικείους ευρωπαϊκούς συντονιστικούς φορείς και τις διαδικασίες για τις πολιτικές απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης.
20. Να προωθήσει τη χρήση των υφιστάμενων συναφών πλαισίων ικανοτήτων, όπως το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για τους Πολίτες, καθώς και εργαλείων αξιολόγησης.
21. Να διευκολύνει την αμοιβαία μάθηση μεταξύ των κρατών μελών και να καταστήσει διαθέσιμους τους βασικούς πόρους και πληροφορίες μέσω της Ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Ευρώπη (EPALE).

22. Να στηρίξει και να διενεργήσει, σε συνεργασία με τους οργανισμούς της Ένωσης και διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ ή η UNESCO, έρευνα και ανάλυση σχετικά με τις δεξιότητες των ενηλίκων και τις αξιολογήσεις δεξιοτήτων (π.χ. PIAAC).
23. Κατά περίπτωση, με την επιφύλαξη των διαπραγματεύσεων για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και σύμφωνα με τις προτεραιότητες για την περίοδο 2014-2020, να υποστηρίξει τη χρήση των τρεχόντων και μελλοντικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων χρηματοδότησης στον τομέα της ανάπτυξης δεξιοτήτων, ιδίως των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων και του προγράμματος Erasmus+, για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης σύμφωνα με τη νομική τους βάση.
24. Να προβεί σε απολογισμό έως την 31η Δεκεμβρίου 2018, στο πλαίσιο των υφιστάμενων διαδικασιών υποβολής εκθέσεων των εκτελεστικών μέτρων που έχουν περιγραφεί από τα κράτη μέλη.
25. Να εξετάσει και να αξιολογήσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και κατόπιν διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους συμφεροντούχους, τη δράση που αναλήφθηκε σε συνέχεια της παρούσας σύστασης και, εντός πέντε ετών από την ημερομηνία έκδοσής της, να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο που σημειώθηκε για την αύξηση των επιπέδων του γραμματισμού, του αριθμητισμού και των ψηφιακών ικανοτήτων μεταξύ των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα, την εμπειρία που αποκτήθηκε και τις επιπτώσεις για το μέλλον.

Βρυξέλλες, 19 Δεκεμβρίου 2016.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

L. SÓLYMOS
